

Η εξέταση της αίτησης ασύλου από τις Ελληνικές αρχές το 2016 στο πλαίσιο της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, η οποία αποσκοπούσε στην ανάσχεση της ροής της παράτυπης μετανάστευσης, ήταν σύμφωνη με τα πρότυπα της Σύμβασης – Οι συνθήκες κράτησης σε αστυνομικό τμήμα στην Ελλάδα συνιστούσαν παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης

Η υπόθεση **J.B. κατά Ελλάδας** (αίτηση αριθ. 54796/16) αφορούσε την ενδεχόμενη επαναπροώθηση Σύρου υπηκόου από την Ελλάδα στην Τουρκία στο πλαίσιο της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, η οποία αποσκοπούσε στην ανάσχεση της ροής της παράτυπης μετανάστευσης μέσω της Τουρκίας προς την Ευρώπη.

Στη σημερινή απόφαση του Τμήματος¹, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ομόφωνα ότι **δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 (δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή)** σε συνδυασμό με το **άρθρο 3 (απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης)** της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι αρχές είχαν διενεργήσει ενδελεχή εξέταση της αίτησης ασύλου του J.B. Είχαν λάβει υπόψη τις συνθήκες που θα αντιμετώπιζε στην Τουρκία και τους συγκεκριμένους κινδύνους που είχε επικαλεστεί, είχαν συμβουλευτεί ένα ευρύ φάσμα εκθέσεων και στατιστικών στοιχείων και είχαν εξετάσει το συνολικό σύνολο εγγυήσεων και μηχανισμών παρακολούθησης που αποτελούσαν μέρος της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ο J.B. είχε επωφεληθεί από νομική συνδρομή και είχε τη δυνατότητα να αμφισβητήσει τη διαπίστωση ότι η Τουρκία ήταν ασφαλής τρίτη χώρα για αυτόν. Είχε λάβει λεπτομερή απάντηση στα επιχειρήματά του, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων που είχε προσκομίσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

Το Δικαστήριο έκρινε επίσης, ομόφωνα, ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 3 (συνθήκες κράτησης)** της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά την κράτησή του στο αστυνομικό τμήμα της Μυτιλήνης.

Νομική περίληψη της υπόθεσης αυτής θα είναι διαθέσιμη στη βάση δεδομένων HUDOC του Δικαστηρίου ([σύνδεσμος](#)).

Κυριότερα πραγματικά περιστατικά

Ο προσφεύγων, J.B., είναι Σύριος υπήκοος, γεννημένος το 1965, ο οποίος διαμένει στο Καέν (Γαλλία).

Σύμφωνα με τον J.B., έφυγε από τη Συρία τον Απρίλιο του 2015, καθώς βρισκόταν σε κίνδυνο από το Ισλαμικό Κράτος λόγω της Αρμενικής του καταγωγής και της χριστιανικής του πίστης, αλλά και επειδή η χώρα βρισκόταν σε πόλεμο. Ταξίδεψε μέσω του Λιβάνου για να φτάσει στην Τουρκία, όπου παρέμεινε για περίπου ένα έτος, έχοντας λάβει καθεστώς προσωρινής προστασίας. Στις 7 Μαΐου

¹ Σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 44 της Σύμβασης, η απόφαση του Τμήματος δεν είναι οριστική. Κατά τη διάρκεια της τριμήνιας προθεσμίας που ακολουθεί την έκδοσή της, κάθε διάδικος μπορεί να ζητήσει την παραπομπή της υπόθεσης στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης του Δικαστηρίου. Εάν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, πενταμελής σύνθεση δικαστών εξετάζει αν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω εξέτασης. Σε αυτή την περίπτωση, το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης θα εκδικάσει την υπόθεση και θα εκδώσει οριστική απόφαση. Εάν το αίτημα παραπομπής απορριφθεί, η απόφαση του Τμήματος θα καταστεί οριστική την ίδια ημέρα.

Μόλις μια απόφαση καταστεί οριστική, διαβιβάζεται στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εποπτεία της εκτέλεσής της. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης μπορείτε να βρείτε εδώ:

www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution.

2016, συνελήφθη στη Λέσβο από τις Ελληνικές αρχές του Κεντρικού Λιμεναρχείου Μυτιλήνης, έχοντας εισέλθει στη χώρα παράνομα. Στις 9 Μαΐου 2016, ο J.B. εξέφρασε την επιθυμία του να ζητήσει άσυλο στην Ελλάδα. Στη συνέντευξή του, ισχυρίστηκε ότι είχε αναγκαστεί να αποκρύψει την Αρμενική του καταγωγή και τη χριστιανική του θρησκεία κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Τουρκία. Είχε εγκαταλείψει τη χώρα, καθώς θεωρούσε ότι δεν ήταν ασφαλής για αυτόν εκεί, δεδομένου ότι η Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν βρισκόταν σε πόλεμο και η Τουρκία υποστήριζε το Αζερμπαϊτζάν.

Στις 27 Μαΐου 2016, ο J.B. ενημερώθηκε, παρουσία διερμηνέα, ότι το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου Λέσβου είχε απορρίψει την αίτησή του για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη, με την αιτιολογία ότι η Τουρκία ήταν η “πρώτη χώρα ασύλου” του ή θα αποτελούσε “ασφαλή τρίτη χώρα” για αυτόν, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016. Η προσφυγή και η επακόλουθη δικαστική διαδικασία που κίνησε ο J.B. κατά της εν λόγω απόφασης δεν είχαν επιτυχία.

Στις 9 Μαΐου 2016, ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Αστυνομίας Λέσβου εξέδωσε απόφαση με την οποία διέταξε την απέλαση του J.B. στην Τουρκία και την κράτησή του εν αναμονή της επανεισοδοχής του στην Τουρκία. Μετά από δικαστικές διαδικασίες που κίνησε ο αιτών, εκδόθηκε νέα απόφαση απέλασης, χωρίς κράτηση, στις 22 Ιουλίου 2016. Οι αιτήσεις ακύρωσης που υπέβαλε ο J.B. κατά της εν λόγω απόφασης δεν ευοδώθηκαν.

Στις 3 Ιουνίου 2016, ο J.B. μεταφέρθηκε από τον καταυλισμό της Μόριας στο αστυνομικό τμήμα της Μυτιλήνης, όπου κρατήθηκε έως τις 22 Ιουλίου 2016.

Αιτιάσεις, διαδικασία και σύνθεση του Δικαστηρίου

Επικαλούμενος το άρθρο 13 (δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή) σε συνδυασμό με το άρθρο 3 (απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονέθηκε για ελλείψεις στη διαδικασία απέλασης και στην εξέταση της αίτησης ασύλου του από τις Ελληνικές αρχές. Επίσης, υπό το Άρθρο 3 της Σύμβασης, παραπονέθηκε για τον κίνδυνο που ενδέχεται να διατρέξει σε περίπτωση επιστροφής του στην Τουρκία, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου αλυσιδωτής επαναπροώθησης, καθώς και τις συνθήκες κράτησής του στο αστυνομικό τμήμα της Μυτιλήνης.

Η προσφυγή κατατέθηκε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στις 9 Σεπτεμβρίου 2016.

Η απόφαση εκδόθηκε από Τμήμα επτά Δικαστών, το οποίο αποτελούνταν από τους ακόλουθους:

Peeter **Roosma** (Εσθονία), Πρόεδρος,
Ιωάννης **Κτιστάκις** (Ελλάδα),
Darian **Pavli** (Αλβανία),
Diana **Kovatcheva** (Βουλγαρία),
Úna Ní Raifeartaigh (Ιρλανδία),
Canòlic **Mingorance Cairat** (Ανδόρα),
Vasilka **Sancin** (Σλοβενία),

καθώς και Milan **Blaško**, *Γραμματέας Τμήματος*.

Απόφαση του Δικαστηρίου

Άρθρο 3 (σχετικά με την επιστροφή του προσφεύγοντα)

Πρώτον, το Δικαστήριο σημείωσε ότι ο J.B. είχε στο μεταξύ μεταβεί στη Γαλλία και του είχε χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι δεν δικαιολογείται πλέον η συνέχιση της εξέτασης

του παραπόνου του βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης σχετικά με τους κινδύνους που θα ανέκυπταν σε περίπτωση απομάκρυνσής του στην Τουρκία και αποφάσισε να διαγράψει την προσφυγή από το πινάκιο του, κατά το μέρος που αφορά το εν λόγω παράπονο.

Άρθρο 13 σε συνδυασμό με το Άρθρο 3 (όσον αφορά τις προβαλλόμενες ελλείψεις κατά την εξέταση της αίτησης ασύλου και τη διαδικασία απομάκρυνσης)

Το Δικαστήριο σημείωσε ότι, μολονότι η απόφαση των Γαλλικών αρχών να χορηγήσουν άσυλο στον προσφεύγοντα είχε εξαλείψει τον κίνδυνο απέλασής του στην Τουρκία, η αιτίασή του βάσει του άρθρου 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της Σύμβασης έναντι της Ελλάδας έπρεπε ακόμη να εξεταστεί.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι ο J.B. είχε μια υποστηρίξιμη αιτίαση σχετικά με την προβλεπόμενη επανεισδοχή του στην Τουρκία, γεγονός που ενεργοποιούσε την υποχρέωση του Κράτους να του παράσχει αποτελεσματικό ένδικο μέσο για την εξέταση της αιτίας αυτής, μέσω διαδικασίας σύμφωνης με τις απαιτήσεις της Σύμβασης.

Το Δικαστήριο επισήμανε ότι η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος εξετάστηκε σε πολλαπλά επίπεδα, από την Υπηρεσία Ασύλου, την Επιτροπή Προσφυγών και εν συνεχεία από τα αρμόδια δικαστήρια. Από την αιτιολογία των διοικητικών και δικαστικών αποφάσεων προέκυπτε ότι ελήφθησαν υπόψη τόσο οι προσωπικές περιστάσεις του προσφεύγοντος όσο και οι σχετικές πληροφορίες για τη χώρα, καθώς και οι προβαλλόμενοι ειδικοί κίνδυνοι.

Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, όταν η επιστροφή αιτούντων άσυλο διέπεται από ένα δομημένο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ δύο κρατών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης, συνοδευόμενο από σαφείς και αντικειμενικά επαληθεύσιμες προϋποθέσεις, η εκτίμηση του κινδύνου πρέπει να λαμβάνει υπόψη αυτό το πλαίσιο. Στην προκειμένη περίπτωση, οι εθνικές αρχές δεν βασίστηκαν αποκλειστικά σε διαβεβαιώσεις των τουρκικών αρχών, αλλά τις αξιολόγησαν στο ευρύτερο πλαίσιο της Δήλωσης ΕΕ–Τουρκίας και σε συνδυασμό με πρόσθετο αντικειμενικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων στατιστικών στοιχείων, εκθέσεων και επιστολών της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους. Οι εκθέσεις αξιολογήθηκαν σε σχέση με τα επιχειρήματα του προσφεύγοντα τόσο ως προς τον κίνδυνο επαναπροώθησης (*refoulement*) όσο και ως προς τη μεταχείριση των Σύρων στην Τουρκία.

Το Δικαστήριο εξέτασε τις διαβεβαιώσεις στις οποίες είχαν βασιστεί οι αρχές, προκειμένου να εκτιμήσει τη βαρύτητα που θα μπορούσαν να τους αποδώσουν. Έτσι, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη επιστολή της 12ης Απριλίου 2016 από τον Πρέσβη της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία επιβεβαίωνε ότι όλοι οι Σύροι υπήκοοι που επιστρέφονται δυνάμει της Δήλωσης θα λάμβαναν καθεστώς προσωρινής προστασίας. Επιπλέον, επιστολή της 5ης Μαΐου 2016 από τον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιβεβαίωνε ότι η Τουρκία είχε υιοθετήσει τις απαιτούμενες κανονιστικές τροποποιήσεις στο πλαίσιο της Δήλωσης, ότι είχαν διαβιβαστεί δεόντως διαβεβαιώσεις στις Ελληνικές αρχές και ότι η Τουρκία είχε δεσμευτεί να επιτρέπει τακτική παρακολούθηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την UNHCR, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε κέντρα απομάκρυνσης. Τέλος, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του την επιστολή της 4ης Μαΐου 2016 από την UNHCR προς τις Ελληνικές αρχές, η οποία επιβεβαίωνε ότι οι Σύροι υπήκοοι που επιστρέφονται από τα ελληνικά νησιά θα είναι, κατ' αρχήν, επιλέξιμοι για προσωρινή προστασία στην Τουρκία, ανεξαρτήτως προηγούμενης καταγραφής, και αναγνώριζε τις διαβεβαιώσεις που παρείχε η Τουρκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την απόλαυση προσωρινής προστασίας από τους εν λόγω επιστραφέντες. Συνολικά, και υπό το πρίσμα του πρόσθετου υλικού που εξετάστηκε από τις εθνικές αρχές, τα στοιχεία αυτά παρείχαν ένα συνεκτικό και αλληλοενισχυόμενο σύνολο εγγυήσεων στις οποίες οι αρχές μπορούσαν ευλόγως να βασιστούν. Επομένως, οι εθνικές αρχές μπορούσαν ευλόγως να θεωρήσουν ότι το προαναφερθέν υλικό ήταν επαρκές για να αντικρούσει τους ισχυρισμούς του

